

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Městská policie České Budějovice**, se sídlem Jaroslava Haška 2, České Budějovice, v řízení o návrhu na obnovu řízení ve věci pravomocného rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 22. 8. 2007, č. j. 10 Ca 79/2007 – 57, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 8. 2009, č. j. 10 Ca 218/2007 – 98,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalované **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce brojí včas podanou kasační stížností proti v záhlaví uvedenému usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích, kterým bylo rozhodnuto, že se řízení o návrhu žalobce na obnovu řízení zastavuje pro nezaplacení soudního poplatku.

Krajský soud vycházel z následujícího skutkového stavu:

Žalobce podal dne 15. 10. 2007 návrh na obnovu řízení ve věci pravomocného rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 22. 8. 2007, č. j. 10 Ca 79/2007 – 57, jímž byla zamítnuta jeho žaloba na ochranu proti nezákonnému zásahu žalované. Současně požádal žalobce o osvobození od soudních poplatků. Krajský soud usnesením ze

dne 15. 2. 2008, č. j. 10 Ca 218/2007 – 12, tuto žádost zamítl. Kasační stížnost podanou proti tomuto usnesení krajského soudu ze dne 15. 2. 2008 Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 14. 5. 2008, č. j. 3 As 18/2008 – 26, zamítl. Na následnou výzvu k zaplacení soudního poplatku žalobce reagoval novou žádostí o osvobození od soudních poplatků. Usnesením ze dne 20. 10. 2008, č. j. 10 Ca 218/2007 – 37, krajský soud žádost zamítl. Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto usnesení zamítl rovněž, a to rozsudkem ze dne 15. 1. 2009, č. j. 3 Aps 8/2008 – 50. Krajský soud poté opět vyzval žalobce usnesením ze dne 23. 1. 2009, č. j. 10 Ca 218/2007 – 57, k úhradě soudního poplatku ve výši 1000 Kč za podání návrhu na obnovu řízení. Podáním ze dne 4. 2. 2009 žalobce požádal o osvobození od soudních poplatků. Usnesením ze dne 11. 2. 2009, č. j. 10 Ca 218/2007 – 62, krajský soud návrh na osvobození od soudních poplatků zamítl. V řízení o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu ze dne 11. 2. 2009 byla kasační stížnost rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2009, č. j. 3 Aps 3/2009 – 82, jako opožděná odmítnuta. Krajský soud následně usnesením ze dne 10. 7. 2009, č. j. 10 Ca 218/2007 – 86, žalobce znovu vyzval k zaplacení soudního poplatku ve výši 1000 Kč a zároveň, stejně jako v předchozích případech, žalobce upozornil, že nebude-li soudní poplatek ve stanovené lhůtě zaplacen, bude řízení před soudem zastaveno.

Krajský soud v odůvodnění nyní přezkoumávaného usnesení o zastavení řízení konstatoval, že žalobci bylo předmětné usnesení doručeno postupem podle ustanovení § 50 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), ve spojení s ustanovením § 42 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), dne 27. 7. 2009. Současně dne 27. 7. 2009 žalobce usnesení č. j. 10 Ca 218/2007 – 86 převzal rovněž osobně při nahlížení do spisu a toto také potvrdil. Lhůta k zaplacení soudního poplatku proto žalobci uplynula dne 3. 8. 2009. Žalobce ani do doby rozhodování soudu soudní poplatek, od něhož nebyl osvobozen, neuhradil. Krajský soud zdůraznil, že žalobce poplatkovou povinnost nesplnil, přes zamítavé rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o jeho kasační stížnosti proti usnesení o zamítnutí návrhu na osvobození od soudních poplatků. Soudní poplatek tak ani ve stanovené lhůtě nezaplatil. Protože lhůta určená k zaplacení soudního poplatku marně uplynula a žalobce byl na následky nezaplacení poplatku upozorněn, soud podle § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudních poplatcích“), řízení zastavil.

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 8. 2009 napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností. V obtížně srozumitelném podání stěžovatel mj. namítl, že „výzva na listě 86 je nanejvýše formalistická, neboť co může vykonávat účelnějšího soud ČR vůči osobě, v níž smí se svou znalostí předpokládat, že na soudní poplatek – a ještě do sedmi dnů – nemá volné finanční prostředky“. Stěžovatel se domnívá, že „soud zneužívá soudní poplatky jako jistou překážku pokračování v řízení některým osobám či skupině obyvatel“. „Na posečkání poplatku neupozorní, natož aby poučil o jeho podmínkách, a opět v oné výzvě poučuje o možnosti osvobození, přičemž dříve několikrát nesprávným úsudkem a ústavně-nekonformním způsobem žádost zamítl. Stěžovatel má zato, že lhůta soudu ve výzvě ze dne 10. 7. marně neuplynula, neboť tuto výzvu nelze považovat za účelný úkon soudu, sleduje se jím podle stěžovatele nekalý účel odporující soudcovské funkci i principu nezávislosti a nestrannosti. „Výzva soudu je zaměřena

k tomu, vystavit navrhovatele zcela právní nouzi - buď osvobození dle podmínek soudu nebo okamžité zaplacení“. Na závěr stěžovatel navrhl takovou změnu usnesení ze dne 4. 8., že se řízení nezastavuje a přikazuje se krajskému soudu, aby učinil takový úkon vůči žalobci, jímž by mu bylo umožněno pokračovat v řízení, projevuje-li k tomu vůli, a nebylo pochyb o nestranném vedení řízení.

Vyjádření ke kasační stížnosti nebylo žalovanou podáno.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná. Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán jejím rozsahem a uplatněnými stížními důvody. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti. Po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Při posuzování přípustnosti kasační stížnosti vycházel Nejvyšší správní soud zvláště ze své konstantní judikatury. V prvé řadě považuje zdejší soud za nezbytné poukázat na to, že jakkoliv poplatková povinnost vzniká již podáním kasační stížnosti (§ 4 odst. 1 písm. d) zákona o soudních poplatcích) a splnění této povinnosti není nutně vázáno až na výzvu soudu (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 As 24/2004 - 49, dostupný na www.nssoud.cz), Nejvyšší správní soud již opakovaně judikoval (viz například rozsudek zdejšího soudu ze dne 25. 4. 2007, č. j. 9 As 3/2007 - 77, či rozsudek téhož soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77, oba dostupné na www.nssoud.cz), že *„povaha rozhodnutí o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku, proti němuž kasační stížnost směřuje, vylučuje, aby v posuzované věci bylo možno nedostatek podmínky uhrazení soudního poplatku považovat za překážku, jež by bránila vydání rozhodnutí, jímž se řízení o kasační stížnosti končí. Za situace, kdy předmětem přezkumu je rozhodnutí, jímž bylo zastaveno řízení pro nezaplacení soudního poplatku, by totiž trvání na podmínce uhrazení poplatku pro kasační řízení vedlo k vlastnímu popření cíle, jenž účastník podáním kasační stížnosti sledoval, a znamenalo by řetězení řešeného problému, které by ve svém důsledku popíralo smysl samotného řízení, jehož předmětem je posouzení zákonnosti rozhodnutí o zastavení předchozího řízení v důsledku nesplnění právě této povinnosti ze strany stěžovatele, tedy povinnosti zaplatit soudní poplatek“.*

S ohledem na výše uvedené závěry Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížnost podanou proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 8. 2009, č. j. 10 Ca 218/2007 - 98, kterým jmenovaný soud zastavil řízení o návrhu stěžovatele na obnovu řízení pro nezaplacení soudního poplatku, jakkoliv tato opětovně nebyla zpoplatněna, a stěžovatel nebyl zastoupen advokátem, neboť opětovné trvání jak na podmínce uhrazení soudního poplatku pro toto řízení, tak i na podmínce povinného zastoupení, by znamenalo další následné řetězení téhož problému, který je předmětem původního řízení, jež z logiky věci není smysluplné a nesvědčí ani hospodárnosti a rychlosti celého řízení. Nutno totiž poznamenat, jak již to učinil zdejší soud ve svém rozsudku ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77, dostupném na www.nssoud.cz, že *„z obdobných důvodů, ze kterých v těchto specifických případech nedostatek zpoplatnění nebrání projednání věci samé, nemůže ani nedostatek povinného zastoupení za výše popsanych okolností omezit přístup účastníka k soudu. Přiznané osvobození od soudního poplatku je výchozím*

předpokladem pro prominutí dalších nákladů řízení. Podle ust. § 35 odst. 8 s. ř. s. může totiž předseda senátu ustanovit navrhovatele, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, na návrh zástupce. Stejně tak jako osvobození od soudních poplatků, tak i právo na bezplatné zastoupení se váže k posouzení poměrů konkrétního žadatele. Nesplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků tak vylučuje i právo na bezplatné zastoupení. Podstatou osvobození od soudních poplatků, jakož i oprávnění žádat o ustanovení zástupce na náklady státu, je ochrana účastníka proti negativním dopadům do jeho ústavně zaručených práv, v tomto případě do práva na soudní ochranu a na přístup k soudu“. Ostatně tento závěr potvrzuje rovněž rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Azs 27/2004 - 41, dostupný na www.nssoud.cz, podle kterého není nedostatek právního zastoupení podle § 105 odst. 2 s. ř. s. v řízení o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce důvodem pro odmítnutí kasační stížnosti.

O věci samé uvažil Nejvyšší správní soud takto:

Nejvyšší správní soud připomíná, že je-li kasační stížností napadeno usnesení o zastavení řízení, přichází pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí krajského soudu o zastavení řízení. U kasačního důvodu ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. tedy Nejvyšší správní soud přezkoumává, zda krajský soud postupoval v souladu se zákonem, když zastavil řízení o podané žalobě či návrhu. I když je kasační stížnost stěžovatele poněkud zmatená a plná nejasných tvrzení, jako ostatně i většina dalších vyjádření a podání stěžovatele obsažených v soudním spise v této věci, přesto z ní lze vysledovat nesouhlas stěžovatele s postupem krajského soudu při posuzování splnění podmínky zaplacení soudního poplatku. Zdejší soud proto přezkoumal postup krajského soudu, který v dané věci vedl k zastavení řízení o podaném návrhu.

Podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích „*nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí; po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví*“. Podle odstavce 3 téhož ustanovení „*soud poplatníka ve výzvě poučí o tom, že řízení zastaví, jestliže poplatek nebude ve stanovené lhůtě zaplacen*“.

Předpokladem zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku je tak nejen to, že poplatek nebyl zaplacen, ale také to, že účastník byl k jeho zaplacení vyzván a poučen o následcích nesplnění výzvy a že marně uplynula lhůta k zaplacení. Zamítl-li soud návrh na osvobození od poplatkové povinnosti, jímž účastník reagoval na výzvu k zaplacení poplatku, musí účastníka opětovně vyzvat k zaplacení, stanovit mu lhůtu a poučit jej o následcích nesplnění výzvy; k prve stanovené lhůtě již nelze přihlížet (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 1. 2006, č. j. 1 As 27/2005 - 87, dostupný na www.nssoud.cz).

Z obsahu soudního spisu je doloženo, že krajský soud v souladu s dikcí citovaného ustanovení § 9 zákona o soudních poplatcích poté, co pravomocně zamítl ve věci poslední návrh stěžovatele na osvobození od soudních poplatků usnesením ze dne 11. 2. 2009,

opětovně stěžovatele vyzval usnesením ze dne 10. 7. 2009 k zaplacení soudního poplatku za podaný návrh. Uvedené usnesení bylo stěžovateli řádně doručeno dne 27. 7. 2009. Rovněž usnesení obsahovalo obligátní poučení o negativním důsledku nezaplacení soudního poplatku v podobě zastavení řízení i o možnosti podat návrh na osvobození od soudních poplatků. Ačkoli byla stěžovateli stanovena dostatečná lhůta 7 dnů od doručení předmětného usnesení, ten soudní poplatek ve lhůtě ani později neuhradil.

Ve shodě se závěry krajského soudu Nejvyšší správní soud uvážil, že v souzené věci byly splněny podmínky pro postup podle § 47 písm. c) s. ř. s., dle kterého soud řízení usnesením zastaví, stanoví-li tak tento nebo zvláštní zákon. V postupu krajského soudu tedy nelze spatřovat nezákonnost a proto námitky stěžovatele ve vztahu k napadenému usnesení krajského soudu považuje Nejvyšší správní soud za nedůvodné.

Co se týče přesvědčení stěžovatele o jeho nároku na osvobození od soudních poplatků jen pro úplnost Nejvyšší správní soud upozorňuje, že k otázce individuálního osvobození od soudních poplatků pro řízení před správními soudy se opakovaně již vyjádřil v řadě svých rozhodnutích (přímo i v několika rozhodnutích týkajících se samotného stěžovatele). Např. ve svém rozsudku ze dne 30. 3. 2004, č. j. 1 Afs 5/2003 - 54, publikovaném pod č. 311/2004 Sb. NSS, zdejší soud ve vztahu k ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. především zdůraznil, že při podání návrhu na individuální osvobození od soudních poplatků podle tohoto ustanovení musí žalobce v žádosti o osvobození od soudních poplatků jednak uvést, v čem spatřuje nedostatek prostředků, z nichž by měl zaplatit soudní poplatek, a jednak toto tvrzení doložit. Ke stejnému závěru dospěl Nejvyšší správní soud taktéž v usnesení ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50, publikovaném pod č. 537/2005 Sb. NSS, když připomněl, že *„povinnost doložit nedostatek prostředků je jednoznačně na účastníkovi řízení, který se domáhá osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.). Pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje“*. Z uvedeného vyplývá, že v případě, že se žalobce domáhá osvobození od soudního poplatku pro příslušné řízení, vyžaduje soudní řád správní aktivní přístup na jeho straně, a to nejenom pokud jde o vlastní žádost o osvobození od soudního poplatku, ale zejména povinnost tvrzení a s ní neoddělitelně spjatou povinnost doložit nedostatek prostředků. V nyní projednávané věci však tento aktivní přístup na straně stěžovatele jakožto žalobce uplatněn nebyl, neboť tento nesplnil svou povinnost doložit nedostatek prostředků, a to i přesto, že byl výzvou krajského soudu ke splnění předmětné povinnosti vyzván.

Ze všech výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že napadené usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích netrpí nezákonností podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., a kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona. Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti, proto mu soud právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 18. listopadu 2009

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu